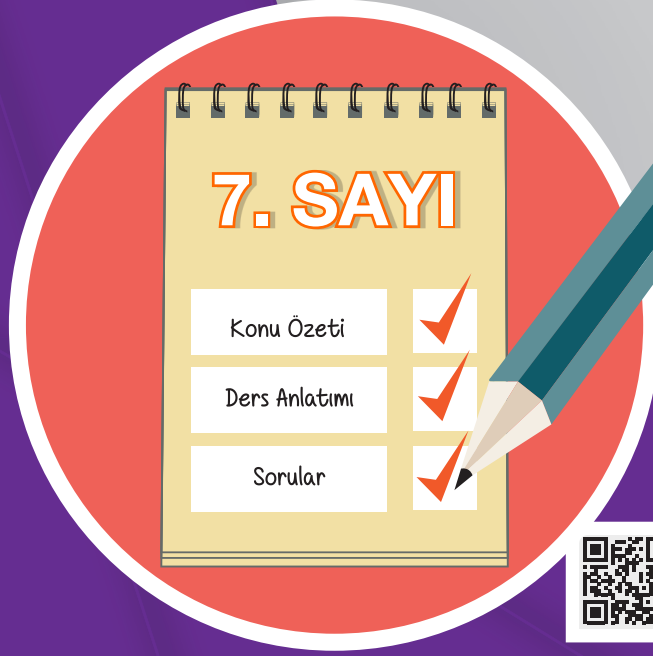

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DERSLER CEPTE

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

ÜNİTE

TİYATRO

KONU

- 1950 Sonrası Türk Tiyatrosu
- Paragrafta Anlam

DERSLER CEPTE 7. SAYI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12. SINIF

ISBN 978-975-11-6636-4

Genel Yayın Yönetmeni

Halil İbrahim TOPÇU

Yayın Koordinatörü

Dr. Yasin ELÇİ

Yazar Ekibi

Gül GÜNDOĞDU, Öğretmen
Ayşen ÖZTAŞ ÇELİK, Öğretmen
Banu İLHAN, Öğretmen
Beste ERDEMOĞLU, Öğretmen
Fadime AYDINTÜRK, Öğretmen
Mustafa ÖZDAMAR, Öğretmen
Nedret YILDIZHAN, Öğretmen
Orhan GÖZÜBÜYÜK, Öğretmen
Safiye YILMAZ, Öğretmen
Sündüs ÇANKAYA, Öğretmen

Dizgi - Tasarım Ekibi

Çağlayan Volkan YILDIZ, Öğretmen
Beste ERDEMOĞLU, Öğretmen

Türkçe yayın hakları MEB, 2023

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

**ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

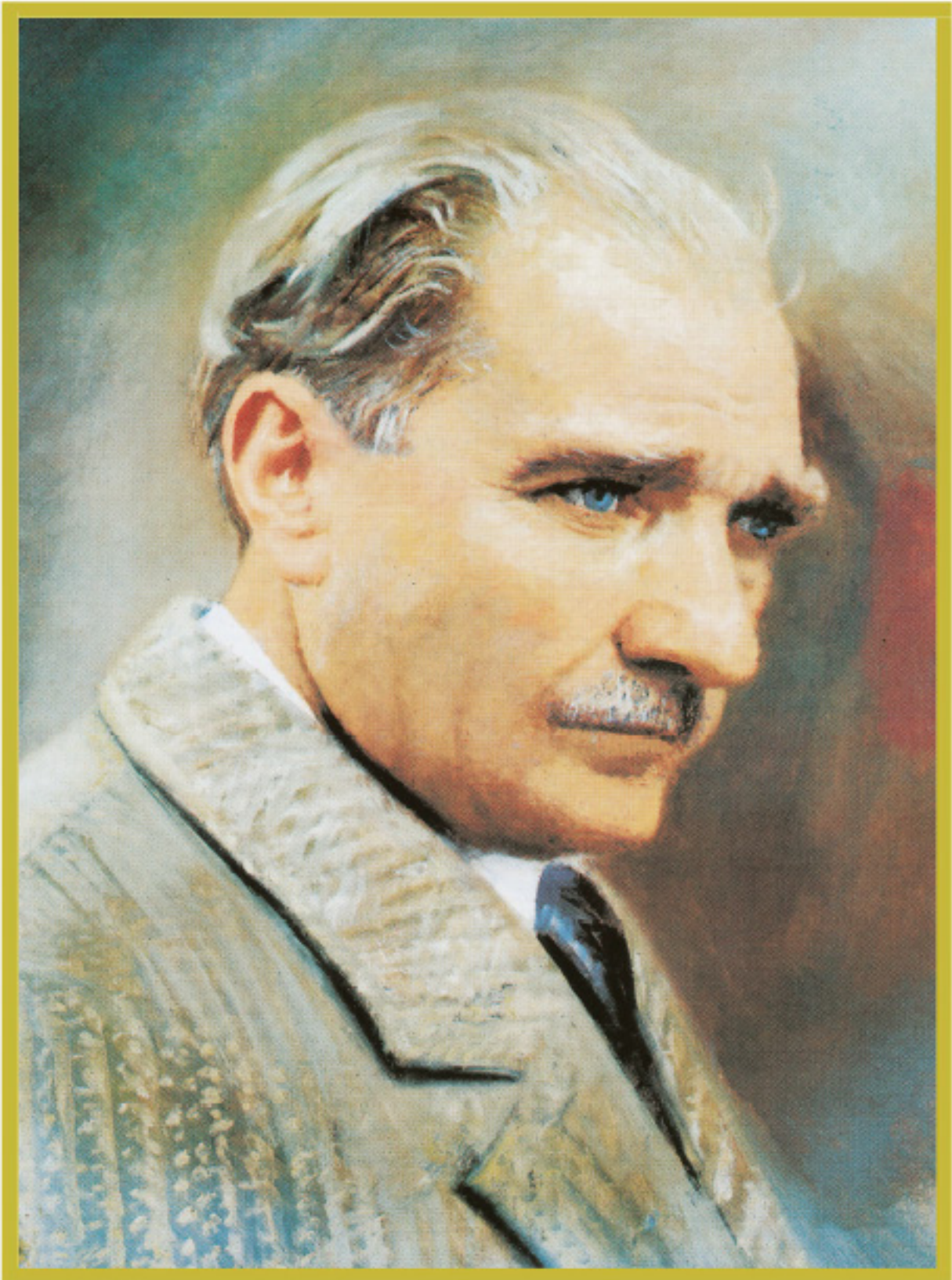
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	9
1950 Sonrası Türk Tiyatrosu	11
Açık Uçlu Sorular - 1950 Sonrası Türk Tiyatrosu	13
Çoktan Seçmeli Sorular - 1950 Sonrası Türk Tiyatrosu	14
Paragrafta Anlam	15
Açık Uçlu Sorular - Paragrafta Anlam	16
Çoktan Seçmeli Sorular - Paragrafta Anlam	17
Cevap Anahtarı	18

Değerli Öğretmenler ve Sevgili Öğrenciler,

Sizler için hazırlanan Dersler Cepte fasiküllerinde tüm derslerdeki aylık konu özetlerini bulacaksınız. Gerek yazılılara hazırlanırken gerek konu tekrarı yaparken Dersler Cepte fasikülündeki konu özetleri size yol gösterecektir. Konu özetlerinin maddeler hâlinde ve görsel ağırlıklı olması bilgilerinizin kalıcı olmasında kolaylık sağlayacaktır. Konu özetlerinin yanında “Hatırlayalım, Kritik Bilgi, Dikkat, Faydalı Linkler, Araştırma, Bir Örnek de Sen Ver, Biliyor Musunuz?, Filozof Der ki, Felsefe Sözlüğü, Haritada Bulalım” gibi bölümlerle konuların en önemli noktalarını ve ilgi çekici yanlarını görmüş olacaksınız. Böylece eğlenirken aynı zamanda da bilgilerinizi pekiştirme fırsatı bulacaksınız.

Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorularla tekrar ettiğiniz bilgileri kullanabileceksiniz. Karekodlar aracılığıyla çoktan seçmeli soruların video çözümlerini izleyerek sorulara anında dönüt alabileceksiniz. Her konuyla ilgili çıkmış soruların yer alması da üniversiteye hazırlık yolculuğunda sizlere rehberlik edecek ve işlediğiniz konuların ne kadar önemli olduğuna dair fikir verecektir. Ayrıca OGM Materyal web sitesi, yardımcı kaynaklar.meb.gov.tr ve eba.gov.tr adresleri üzerinden fasiküllerimize kolay ulaşma imkânına sahip olacaksınız.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış ve denetimden geçmiş olan Dersler Cepte fasikülleriyle öğrenci ve öğretmenlere derslerin işlenişi ve tekrarı noktasında katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Halil İbrahim TOPÇU
Ortaöğretim Genel Müdürü

Neler Öğreneceğiz?

1950 SONRASI TÜRK TİYATROSU

PARAGRAFTA ANLAM

Dersler Cepte'nin "Konu Özeti" bölümünde 1950 sonrası Türk tiyatrosu ve paragrafta anlam konularını öğreneceksiniz. "Hatırlayalım" bölümünde geçmişe dair bilgilerinizi anımsayacaksınız. "Kritik Bilgi" başlığında konu kapsamında özellikle dikkat etmeniz gereken bilgilere ulaşabilirsiniz. İlginç bilgiler ise sizleri "Biliyor musunuz?" başlığında karşılayacak. Derslerinizde kullanabileceğiniz internet sitelerine de "Faydalı Linkler" bölümünden ulaşabilirsiniz.

TYT TÜRKÇE SORULARININ KONULARA GÖRE DAĞILIMI

12. SINIF	ÜNİTE	KONU	2018 TYT	2019 TYT	2020 TYT	2021 TYT	2022 TYT	TOPLAM SORU SAYISI
	GİRİŞ	DİLİN TARİHİ SÜREÇ İÇERİSİNDEKİ DEĞİŞİMİNİ ETKİLEYEN SEBEPLER İLK ÖRNEKLERDEN GÜNÜMÜZE TÜRKÇENİN ÖNEMLİ SÖZLÜKLERİ	-	-	-	-	-	-
HİKÂYE ŞİİR	SÖZCÜKTE ANLAM	3	3	4	4	4	18	
ROMAN TİYATRO DENEME	PARAGRAFTA ANLAM	23	22	26	25	26	122	
GİRİŞ HİKÂYE ŞİİR ROMAN TİYATRO DENEME	YAZIM KURALLARI	2	2	2	2	2	10	
	NOKTALAMA İŞARETLERİ	2	2	2	2	2	10	
	CÜMLEDE ANLAM	3	3	3	3	3	15	
							175	

AYT TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI SORULARININ KONULARA GÖRE DAĞILIMI

12. SINIF	ÜNİTE	KONU	2018 AYT	2019 AYT	2020 AYT	2021 AYT	2022 AYT	TOPLAM SORU SAYISI			
	GİRİŞ	EDEBİYAT İLE FELSEFE İLİŞKİSİ EDEBİYAT İLE PSİKOLOJİ İLİŞKİSİ	-	-	-	-	-	-			
HİKÂYE	1960 SONRASI HİKÂYE KÜÇÜREK HİKÂYE	-	-	-	-	-	-				
ŞİİR	CUMHURİYET DÖNEMİ SAF ŞİİRİ	-	-	-	-	-	-				
	CUMHURİYET DÖNEMİ'NDEN (1923-1960) TOPLUMCU EĞİLİMLERİ YANSITAN ŞİİR	-	-	-	-	-	-				
	MİLLÎ EDEBİYAT ANLAYIŞINI YANSITAN ŞİİR	-	-	-	-	-	-				
	GARİP HAREKETİ	-	1	2	-	-	3				
	II. YENİ	-	-	-	1	-	1				
	DİNİ DEĞERLERİ, GELENEĞE DUYARLIĞI VE METAFİZİK ANLAYIŞI ÖNE ÇIKARAN ŞİİR	-	-	-	-	-	-				
	1960 SONRASI TOPLUMCU EĞİLİMLERİ YANSITAN ŞİİR	-	-	-	-	-	-				
	1980 SONRASI TÜRK ŞİİRİ	-	-	-	-	-	-				
	CUMHURİYET SONRASI HALK ŞİİRİ	-	-	-	-	-	-				
	ROMAN	CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK ROMANI (1923-1950) CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK ROMANI (1950-1980) 1980 SONRASI TÜRK ROMANI TÜRK DÜNYASI EDEBİYATI ROMANI DÜNYA EDEBİYATI ROMANI	-	-	-	-	-	-	-	1	-
TİYATRO	1950 SONRASI TİYATRO	-	-	-	-	-	-				
DENEME	DÜNYA EDEBİYATINDA DENEME CUMHURİYET DÖNEMİNDE DENEME	-	-	-	-	-	-				
SÖYLEV	İSLAMİYET'İN KABULÜNDEN ÖNCEKİ TÜRK EDEBİYATINDA SÖYLEV İSLAMİYET ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATINDA SÖYLEV	-	-	-	-	-	-				
	ANLAM BİLGİSİ	4	3	6	6	6	25				
							30				

Yukarıdaki tablo YKS sorularının son beş yıla göre dağılımını göstermektedir. ÖSYM, YKS sorularını bütün kazanımlara ve konulara yönelik belirleyebilir.

1950 SONRASI TÜRK TİYATROSU

- 1950'den itibaren tiyatro teknik açıdan ilerleme göstermiştir.
- Bireysel ve toplumsal konular, yurt sorunları, kadının toplum yaşamındaki yeri, köy, töre, kuşak çatışması, değer yargıları gibi konular işlenmiştir.
- Çeviri, yerli, müzikli oyun türlerinde birçok eser verilmiştir.
- 1960-1980 yılları özel tiyatroların sayısında artış görülür. Özellikle 1960'lı yıllar Türk tiyatrosunun en parlak dönemidir.
- 1960'lı yıllarda bireyden yola çıkılarak toplumsal sorunlar anlatılmıştır.
- 1960'lı yıllarda tiyatrodaki işçi ve köylü kesimin sorunları, orta sınıftan ailelerin yaşadığı toplumsal ve ekonomik sorunlar, köy ve gecekondu ortamı gibi konular işlenmiştir.
- 1960'lı yıllarda konularını Osmanlı tarihinden, halk kahramanlarının hayatlarından ve mitolojiden alan oyunlar yazılır.
- Bu yıllarda modern tiyatro anlayışına bağlı kalmakla beraber yansıtmacı, göstermecici, epik ve absürt tiyatro gibi farklı tiyatro anlayışları gelişir.

Yeni Tiyatro Anlayışları

Yansıtmacı (Benzetmecici) Tiyatro: Sahnede gerçekleştirilen oyunun gerçekten o an gerçekleştiğini izleyiciye hissettirmeye çalışan bir tekniktir.

Göstermecici Tiyatro: Sahnede olanın bir oyun olduğu seyirciye unutturulmaz.

- **Epik Tiyatro:** Oyun üzerinden bir toplum gerçeği ortaya konur ve bir mesaj verilir.
- **Absürt (Uyumsuz) Tiyatro:** Konu bütünlüğü bulunmayan, doğaçlamaya dayalı tiyatrodur.

Hatırlayalım

Batılı anlamda ilk tiyatro oyunu Tanzimat Dönemi'nde Şinâsi'nin yazdığı *Şair Evlenmesi*'dir. Sahnelenen ilk tiyatro eseri ise Nâmık Kemal'in yazdığı *Vatan yahut Silistre* adlı oyundur.

ORHAN ASENA

- Tiyatro eleştirmenleri Türkiye'nin Shakespeare'i olarak tanımlar.
- 1956 yılında yayımlanan *Korku* adlı eseri, basılmış ilk eseridir.
- 1959'dan itibaren Osmanlı tarihini yorumlayan tiyatro eserleri vermiştir.
- 1998'de "Devlet Sanatçısı" unvanını almıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *Korku, Kocaoğlan, Tanrılar ve İnsanlar, Hürrem Sultan, Yalan, Kapılar, Tohum ve Toprak, Gecenin Sonu, Hacivat Politikacı, Fadik Kız, Öç, Korkunç Oyun, Simavnalı Şeyh Bedrettin, Atçalı Kel Mehmet, Geçkin Kız, El Kapısı, 16 Mart 1920, Karagöz Emekli, Şili'de Av, Ölü Kentin Nabzı, Murtaza, Ali, Seyis Başı Konağı, Ölümü Yaşamak, Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe, İlk Yıllar, Toroslar'dan Öteye, Karagöz Emekli Oldu*

GÜNGÖR DİLMEN

- *Midas'ın Kulakları* adlı oyunu ile adını duyurmuştur.
- Klasik Yunan tiyatrosunun öğelerini çağdaş bir görünümle vererek Türk tiyatrosuna yenilikçi bir anlayış getirmiştir.
- Eserlerinde şiirsel bir dil kullanmıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *Galile'nin Günahları, Osmanlı Dram Kumpanyası, Hakimiyet-i Milliye, Aş Evi, Kurban, Aşkımız Aksaray'ın En Büyük Yangını, Ben Anadolu, Bağdat Hatun, Deli Dumrul, Midas'ın Kulakları, Midas'ın Kör Düğümü, Akad'ın Yay, Troya İçinde Vurdular Beni*

VEDAT NEDİM TÖR

- Cumhuriyet Dönemi'nin tanınmış kültür ve sanat adamıdır.
- *Kadro* dergisinin kurucularındandır.
- Çocuklara ve yetişkinlere hizmet vermeye çalışmıştır.
- Epik tiyatronun önemli temsilcilerinden biridir.
- **Tiyatro Eserleri:** *İşsizler, Fevkâlasriler, Hayvan Fikri Yedi, Kör, İmralı'nın İnsanları, Sanatkâr Aşkı, Hep ve Hiç, Siyah Beyaz, Aşağıdan Yukarı, Sahte Kahramanlar*

CEVAT FEHMİ BAŞKUT

- Cumhuriyet'ten sonra meydana gelen değişimleri, mizah unsurlarıyla anlattı.
- Sahnelenen ilk oyunu *Büyük Şehir*'dir.
- En ünlü oyunu *Paydos*'tur.
- *Paydos* isimli eseriyle dış ülkelerde oyunu sahnelenen ilk Türk yazarı unvanını almıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *Büyük Şehir, Küçük Şehir, Koca Bebek, Paydos, Sana Rey Veriyorum, Kadıköy İskelesi'nde, Harput'ta Bir Amerikalı, Hacıyatmaz, Göç, Buzlar Çözülmeden, Emekli*

TURAN OFLAZOĞLU

- Tiyatroyu komedi ve tragedya olarak iki ayrı alanda düşünmüştür.
- Tarihi oyunlarında tragedyanın özelliklerini kullanırken komedilerinde köy ve köylüyü işlemiştir.
- Eserlerinde açık ve sade bir dil kullanmış, yabancı sözcüklerden uzak durmuştur.
- Batılı tiyatro tekniği ile beraber yerli tiyatronun unsurlarını da kullanmıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *Keziban-Allah'ın Dediği Olur, Deli İbrahim, IV. Murat, Sokrates Savunuyor, Elif Ana, Fatih, Genç Osman, Kösem Sultan, III. Selim Kılıç ve Ney, Güzellik ile Aşk, Atatürk, Cem Sultan, Sinan, Gardiyan, Dörtbaşı Marmur Şahin Çakır Pençe, Kanunî Süleyman, Yine Bir Günlühal, Korkut Ata, Yavuz Selim*

TURGUT ÖZAKMAN

- Oyunlarıyla edebiyatımıza önemli katkılarda bulunmuştur.
- Devlet Tiyatrosunda eseri sergilenen en genç oyun yazarımızdır.
- Eğlendirirken düşündüren bir üslubu vardır.
- *Şu Çılgın Türkler* adlı romanı ile Türk yayıncılık tarihinde basım rekoru kırmıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *Bütün Oyunları 1-2-3-4-5-6-7, Masum Katiller, Tufan, Bulvar, Ulusal Kolej Disiplin Kurulu, Komşularımız, Babamla Birlikte, Deliler, Delioğlan*

REFİK ERDURAN

- Sinema ve televizyon için senaryolar yazmıştır.
- Gençlik anılarını *Gülerek* adlı kitapta topladı.
- Atatürk'ün toplumu yapılandırmadaki hızını anlattığı *Meta-morfoz* adlı senaryosu filme çekildi.
- **Tiyatro Eserleri:** *Açıl Kafam Açıl, El Ele, Bahçemdeki Ayı, Yemenimin Uçları, Halay, Sehae Vakti, Eşek Dağın Sevdalısı, Ramiz ile Jülide, Tamirci, Karayar Köprüsü, Turp Suyu, Canavar Cafer, Yağmur Duası, Direkler Arası-Kan-*

to, Kahraman, Korkunçlar, Ayı Masalı, Cengizhan'ın Bisikleti, Bir Kilo Namus, Deli

NECATİ CUMALI

- Türk edebiyatının en verimli yazarlarındandır.
- Şiir, roman, öykü, tiyatro, deneme gibi farklı türlerde eser vermiştir.
- Tiyatrolarında yaşama sevinciyle dolu günlük hayatı, Anadolu insanının çaresizliklerini, aşk ve sevgi konularını işlemiştir.
- "Dil benim çalgımdır." diyen Necati Cumalı; süssüz, sade, şiirsel bir Türkçe kullanmıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *Oyunlar 1 (Boş Beşik, Vur Emri, Ezik Ot-lar), Oyunlar 2 (Susuz Yaz, Tehlikeli Güvercin, Yeni Çıkan Şarkılar), Oyunlar 3 (Nalınlar, Masalar, Kaynana Ciğeri), Oyunlar 4 (Derya Gülü, Aşk Duvarı, Zorla İspanyol), Oyun-lar 5 (Gömü, Bakanı Bekliyoruz, Kristof Kolomb'un Yu-murtası), Oyunlar 6 (Mine, Yürüyen Geceyi Dinle, İş Karar Vermekte)*

RECEP BİLGİNER

- Tarihsel oyunlar yazmıştır.
- 1998'de "Devlet Sanatçısı" unvanını almıştır.
- Toplumsal aksaklıkları, köylülerin sorunlarını, Güney Ana-dolu köylerinde yaşananları anlatmıştır.
- Tiyatroların az sözcükle çok düşünce dile getirdiğini sa-vunmuştur.
- Tiyatrolarının birçoğunda halkın gönlünde yer etmiş kişileri anlatmıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *İsyancılar, Sarı Naciye, Karım ve Kızım, Gazeteciden Dost, Parkta Bir Sonbahar Günüyüdü, Savaş-tan Barışa Aşkta Kavgaya, Ben Devletim, Utanç Dünyası, Yunus Emre, Mevlâna, Sevdiğim Adam, Son Misafir*

SABAHATTİN KUDRET AKSAL

- Edebiyat dünyasına şiirle girmiş; roman, hikâye ve tiyatro türünde eserler vermiştir.
- Tiyatrolarında psikolojik gözlemleri ele almıştır.
- Sade bir dille eserlerini yazmıştır.
- **Tiyatro Eserleri:** *Evin Üzerindeki Bulut, Şakacı, Bir Oda-da Üç Ayna, Tersine Dönen Şemsiye, Kahvede Şenlik Var, Kral Üşümesi, Önemli Adam, Bay Hiç, Bir Dalda Üç Ayna*

Dersi İzleyelim

1950 Sonrası

Türk Tiyatrosu

1950 Sonrası

Türk Tiyatrosu

1. 1960-1980 yılları arasında Türk tiyatrolarında artış görülmesinin nedenleri nelerdir?

2. “Klasik Yunan tiyatrosunun öğelerini çağdaş bir görünümle vererek Türk tiyatrosuna yenilikçi bir anlayış getirdi. Eserlerinde şiirsel bir dil kullandı. “Midas’ın Kulakları” adlı oyunu ile adını duyurmuştur.”

Yukarıda özellikleri verilen Cumhuriyet Dönemi tiyatro yazarı kimdir?

1. Toplum dışına sürülmüş kişilerin toplumla uyumsuzluğunu anlatan yazarlardan biri olan bu kuşağın yazarları arasında, aşağılık duygusunu toplumsal koşullar açısından incelemesiyle dikkati çeker. "Güneşte On Kişi", "Ocak", "Paramparça", "Komşularımız" bu konuyu ele alan eserlerdir. "Pembe Evin Kaderi" ve "Kaneviçe"de kuşaklar arasındaki kopuşu, yabancılaşmayı ele alan yazar; "Duvarların Ötesi" adlı oyununda, toplumun suçlu insanları bir kenara itişini eleştirerek onlara daha uygarca davranmak gerektiğini savunur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

- A) Muhsin Ertuğrul
- B) Turan Oflazoğlu
- C) Orhan Asena
- D) Recep Bilginer
- E) Turgut Özakman

2. Cumhuriyet Dönemi tiyatrosu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ankara'da da Devlet Konservatuvarının açılması, Anadolu'da tiyatronun gelişimini hızlandırmıştır.
- B) Soyut ve süslü bir dille nazım-nesir karışık olarak tiyatrolar yazılmıştır.
- C) Geleneksel tiyatroyla modern tiyatronun özelliklerinin bir arada görüldüğü eserler ortaya konmuştur.
- D) Bireysel duygu ve düşünceler ve sosyal kuramlardaki değişimler tiyatrolarda sahnelenmiştir.
- E) Cumhuriyet Dönemi'ndeki ilke ve inkılapların sonucunda akılcı ve bilimin öne çıktığı eserler yazılmıştır.

3. İstanbul Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünde eğitim gören sanatçı; ABD'ye giderek oyun yazarlığı konusunda eğitim almıştır. 1967 yılında Amerika'da ilk oyunu olan *Keziban*'ı yazan sanatçı, yazdığı oyunların konularını tarihe -özellikle Osmanlı tarihine- dayandırmakla birlikte, bu oyunlarında tarihi incelemeye değil, karakterlerin kişilik ve iç dünyalarını yansıtmaya önem vermiştir. Nietzsche, Rilke, Kafka, Shakespeare gibi sanatçıların eserlerini dilimize çevirmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haldun Taner
- B) Turan Oflazoğlu
- C) Cevat Fehmi Başkut
- D) Turgut Özakman
- E) Refik Erduran

4. Sinekliadağ, büyük bir kentin eteklerinde yer alan, gecekonduardan oluşmuş, ezilen, yoksul insanların yaşadığı bir varoştur. Keşanlı Ali, Çamur İhsan'ı öldürmekten hapse düşer ve hapisten bir kahraman olarak çıkarılır. Ali'nin iki dramı vardır: Birincisi, suçsuzdur; ikincisi, âşık olduğu Zilha, Çamur İhsan'ın yeğenidir ve ona düşmanca davranmaktadır. Muhtar seçilen Ali, Sinekliadağ'da yeni bir düzen oluşturur ama yüreğiyle beyni arasında ciddi çatışma yaşamaktadır.

Bu parçada sözü edilen tiyatro eseri aşağıdaki sanatçıların hangisi tarafından yazılmıştır?

- A) Orhan Asena
- B) Güngör Dilmen
- C) Haldun Taner
- D) Cevat Fehmi Başkut
- E) Necati Cumalı

5. "Absürt tiyatroya göre tiyatro, her şeyi anlamaktan, canlandırmaktan ziyade bir ses ve hareket düzenidir. Bundan dolayı olaylar arasında bağ kurulması şart olarak görülmemiştir. Birbirleriyle ilgisiz sesler, sözler, eylemler sahnede canlandırılmıştır. Seyirciyi hayatı sorgulamaya yöneltir. Klasik oyun örgüsünü reddeder. Okuyucuya ve izleyiciye hikâyenin sonunu kendi zevkine ve anlayışına göre hayal etme imkânı verir. Kahramanların psikolojisini anlatır."

Aşağıdakilerden hangisi absürt tiyatro örneğidir?

- A) *Canlı Maymun Lokantası*
- B) *Genç Osman*
- C) *Sarı Naciye*
- D) *Tohum ve Toprak*
- E) *Karayar Köprüsü*

PARAGRAFTA KONU, ANA DÜŞÜNCE, YARDIMCI DÜŞÜNCE

Paragrafta Konu

Yazarın üzerinde durduğu, hakkında yazma gereği hissettiği her türlü kavrama "konu" denir.

Paragrafta Ana Düşünce

Yazarın okuyucuya vermek istediği asıl düşünceye "ana düşünce" denir.

Paragrafta Yardımcı Düşünce

Yazar ana düşünceyi ortaya koyarken onu açıklayıcı ve destekleyici nitelikte başka cümlelerden de yararlanır. İşte bu açıklayıcı ve destekleyici cümleler yardımcı düşünceyi oluşturur.

Kritik Bilgi

Bir parçanın konusu bulunurken şunlara dikkat etmeliyiz:

- Paragrafta en çok tekrar edilen sözcükler üzerinde durmalıyız.
- Konu genelde ilk cümlede verilir.
- Konu parçanın tümünü kapsayacak nitelikte olmalıdır.

Kritik Bilgi

Bir parçanın ana düşüncesini bulurken şunlara dikkat etmeliyiz:

- İlk önce konu bulunmalıdır.
- Bağlaçlardan sonra ana düşünce verilebilir.
- Örneklendirme varsa örnekten önceki cümlelerin ana düşünceyi verebileceği unutulmamalıdır.
- Paragrafta ana düşünce paragrafın başında, ortasında veya sonunda verilir. Eğer verilmemişse paragraf yorumlanarak ana düşünce bulunur.

Dersi İzleyelim

Paragrafta Anlam

Paragrafta Anlam

1. “İletişimin özünde alıcıyı belli bir amaca yönelik olarak etkilemek ve göndericinin mesajının alıcıya amaca uygun bir şekilde ulaştırılması yatmaktadır. Bu tespitin altını çizen en güzel örnek, farklı kültür mensuplarının karşılıklı iletişimlerinde yaşadıkları “iletişim kazaları”dır. İletişim kazaları, amaca uygun olarak etkilemenin başarısız olduğu durumlarda karşımıza çıkmaktadır. Ancak hemen şunu da eklemek gerekir ki farklı kültür mensupları arasında yaşanan iletişim kazaları, aynı kültür mensupları arasında da yaşanmaktadır. Bir başka ifadeyle, iletişim kazaları hem interkültürel hem de intarkültürel boyutta yaşanabilir.”

Bu parçanın ana fikri nedir?

2. “Okuma alışkanlığı; kişilerin okumayı öğrendikten sonra bu eylemi zevkle yapmalarını sağlamak için kazanmaları gereken önemli bir beceridir. Bireyin bir gereksinim olarak algılaması sonucu oluşan okuma eylemini, yaşam boyu sürekli ve düzenli biçimde gerçekleştirmesi şeklinde de tanımlanmaktadır. Okumanın alışkanlık hâline gelmesinde rol oynayan birçok etken bulunmaktadır. Bunlar arasında en başta çocuğun ailesi, sonra da içinde yaşadığı toplum, okulu ve öğretmeni bulunmaktadır.”

Bu paragrafta asıl anlatılmak istenen nedir?

1. Toplumsal kurumlar arasında, evrensel olarak her toplumda insanlığın başlangıcından bu yana sağlıklı bir toplumsal hayatın ontolojik temeli olarak aile, büyük öneme sahip olmuştur. İnsanların yaşamlarını idame ettirdikleri ilk sosyal çevre olmasının yanı sıra aile, insanı topluma ve hayata bağlamakta ve böylece toplumun da sürekliliğini sağlamaktadır. Aile, diğer taraftan toplumsal zeminde gerçekleşen olaylardan da etkilenmekte, dönüşüm yaşamaktadır. Aile, tarihsel süreç içerisinde din ve gelenek gibi kendisine meşru birer dayanak bulmuş ve sosyal yaşamı düzenleyen bu kurumlar tarafından korunmuştur.

Bu parçada aile ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Bireyin yaşantısını devam ettirdiği ilk toplumsal alan olduğuna
- B) Toplumsal değişimin etkileriyle şekil değiştirdiğine
- C) Sosyal yaşamın düzenli ilerleyişinde büyük paya sahip olduğuna
- D) Aile bağlarının zayıflamasıyla toplumdaki kopmaların yaşanacağına
- E) Yaptırım gücü olan kültürel değerler tarafından himaye edilmesine

2. Yazın dünyamızın en önemli şahsiyetleri; erken dönem denemelerini, ilk şiirlerini, gelecek vadeden makalelerini zamanlarının meşhur mecmualarına göndererek edebiyat sahnesine ilk adımlarını atmışlardır. Süreli basılı yayınlar, her dönemde hem okur hem de yazarlar için sanatseverlerin ve ağırlıklı olarak edebiyatseverlerin yegâne buluşma platformu olmuştur. Magazin dergilerinin aksine, ışıl ışıl kâğıtlara göz alıcı rengârenk fotoğraflar ile basılmayan kültür ve sanat dergileri, günümüzde hâlen yayın hayatlarını sürdürebilmelerini janjanlı poşetlerine veya verdikleri promosyon ürünlere değil; milimetre kalınlığında tek bir sayfasının dahi okuyucusunu kilometrelerce derine indirebilme yeteneğine borçlu.

Bu parçadan hareketle edebiyat dergileri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Albenili bir görünüşe sahip olmadıkları
- B) Büyük sanatçıların yetişmesine önayak olduğu
- C) Çok katmanlı anlam özelliği barındıran yazılar içerdiği
- D) Edebiyata gönül verenlerce ilgi gördüğü
- E) İçeriğinde magazinsel yazılara yer verilmediği

3. Teknoloji kullanımının yaygınlaşması ve özellikle de çocukların günlük yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası hâline gelmesi birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle ekran bağımlılığının ve teknolojik cihazlarda oyuna ayrılan sürenin uzamasının çocukların akranları ile yüz yüze iletişiminin ve grup oyunlarının azalmasına yol açtığı görülmektedir. Birçok oyunun şiddet içeriğine sahip olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte teknoloji kullanımı çocukların fazla enerji gerektirmeden zaman geçirmelerine neden olmakta, çocukların pasif alıcılar olmalarına ve çocuğun çevresi ile "temassızlığına" yol açmaktadır. Aynı zamanda ebeveynler ile çocuklar arasında disiplinle ilgili tartışmalara da yol açabilmektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Çocuklar teknolojinin imkânlarıyla daha çok kişiye ulaşabilmektedir.
- B) Çocuklar teknoloji sayesinde grup oyunları oynayabilmektedir.
- C) Teknolojik oyunlar, çocukların bireyselleşmesine neden olmaktadır.
- D) Anne ve babaların teknoloji bağımlılığı onları çocuklarından ayırmaktadır.
- E) Çocuklar, teknolojiyi ebeveynlerinden daha fazla kullanmaktadır.

4. Sanat eserinin anlamı onun içinde mevcut olmayıp ondaki ipuçlarıyla okur tarafından inşa edilir. Sanat eserinin iki boyutu vardır: Yazarın meydana getirdiği sanat eseri ve okurun yaptığı somutlama. Sanat eserine bir nesne gibi değil olay gibi bakılır. Bir olay ki metinle okur arasındaki iletişimden doğar. Okurun kendi çabasıyla anlamı inşa etmesi ve keşfetmesi ona bir çeşit estetik zevk verir.

Bu parçayla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Yazarların meydana getirdiği sanat eserleri, oluşturuldukları şekilden farklı düşünüldüklerinde eserlerin vermek istediği mesaj anlamsızlaşır.
- B) Okurlarla sanat eserleri arasındaki iletişim, yazarların dili kullanmalarıyla doğrudan bağlantılı olmasının yanında yazarlardan bağımsız değildir.
- C) Sanat eserlerini yazarından bağımsız düşünmek, o sanat eserlerinin okur tarafından tam olarak anlaşılmadığının bir göstergesi sayılır.
- D) Sanat eserlerinde yazar, okura her şeyi bildirmekle yükümlü olmasa da kişiliğinden parçalar barındıran eseriyle hayatının gizemini okura sunmaya çalışır.
- E) Sanat eserlerinde yazar tarafından bırakılan boşlukların okurların tamamlaması ve ona anlam yüklemesi sanat eserlerine farklı anlamlar kazandırır.

Açık Uçlu Sorular - 1950 Sonrası Türk Tiyatrosu

- Cevap:** 1960-1980 yılları arasında sosyal, siyasi, ekonomik anlamda olumlu gelişmelerin yaşandığı yıllardır. Bu yıllarda devlet tiyatroları desteklemiştir. Aynı zamanda iyileşen koşullar nedeniyle özel tiyatroların da sayısı artmıştır. Bu nedenlerle bu yıllar arasında tiyatro eserlerinde artış olmuştur.
- Cevap:** Güngör Dilmen

Açık Uçlu Sorular - Paragrafta Anlam

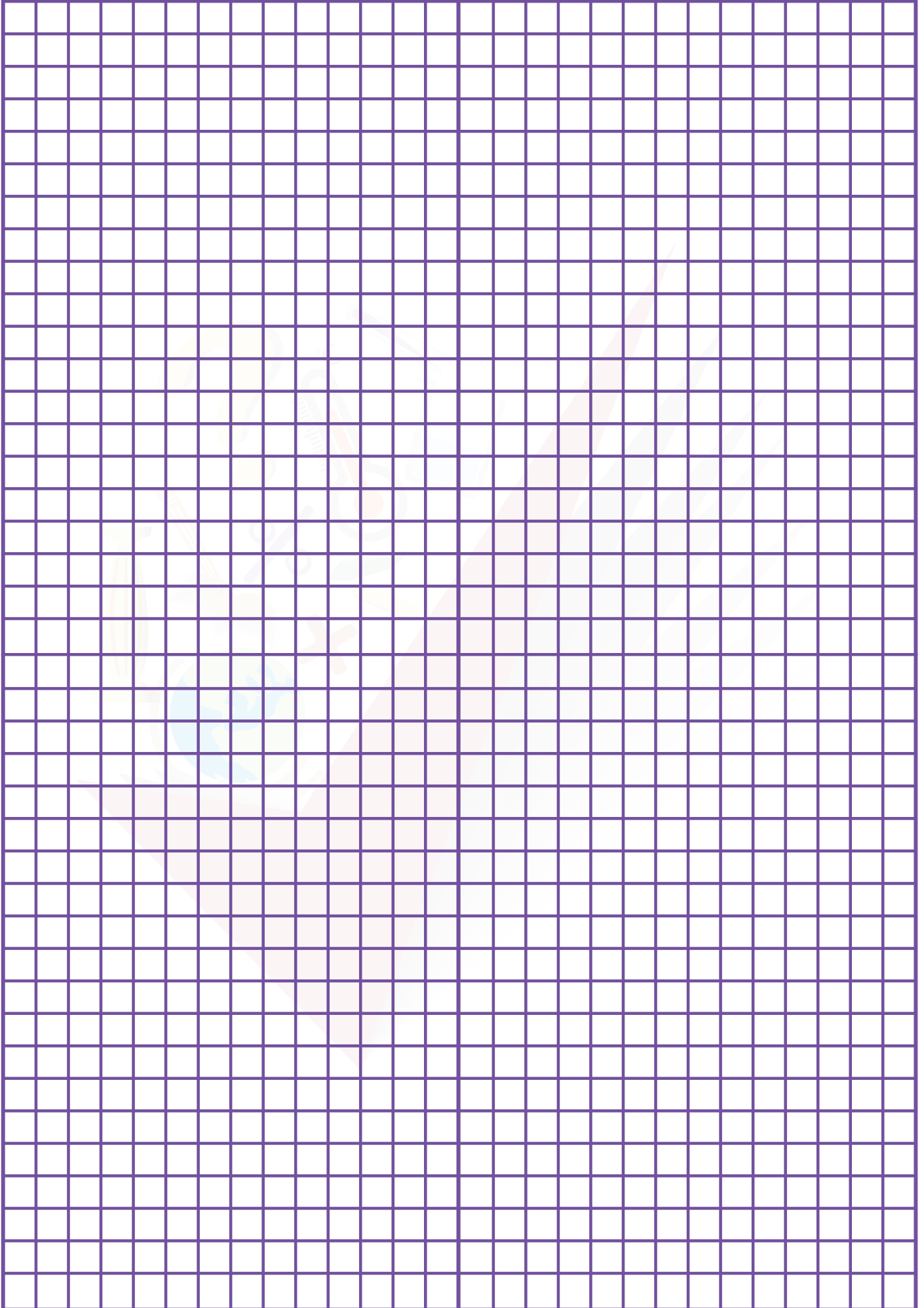
- Cevap:** İletişimde yaşanan aksaklıkların nedeni çeşitlilik gösterir.
- Cevap:** Okuma eylemini zevke dönüştürmek için okuma alışkanlığı kazanılmalıdır.

Çoktan Seçmeli Sorular - 1950 Sonrası Türk Tiyatrosu

1 - E	2 - B	3 - B	4 - C	5 - A
-------	-------	-------	-------	-------

Çoktan Seçmeli Sorular - Paragrafta Anlam

1 - D	2 - E	3 - C	4 - E
-------	-------	-------	-------

Konu Özeti

Konuyla ilgili kısa ve öz bilgiler

Açık Uçlu Sorular

Konuyla ilgili ufkunuzu açacak sorular

Çoktan Seçmeli Sorular

Konuyla ilgili çoktan seçmeli testleri

Neler Öğreneceğiz?

Fasikülde hangi konuların öğrenildiği

Hatırlayalım

Konuyla ilgili önceki bilgiler

Araştırma

Konuyla ilgili detaylı bilgiye ulaşmanız için ödevler

Faydalı Linkler

Konuyla ilgili yararlanılabilecek web siteleri

Kritik Bilgi

Fasikülde geçen konuyla ilgili en önemli bilgi

Bir Örnek de Sen Ver

Konuyla ilgili sizden gelen örnekler

Biliyor musunuz?

Konuyla ilgili çarpıcı bilgiler

Filozof Der ki

Filozofların konuyla ilgili söylediği önemli sözler

Felsefe Sözlüğü

Felsefe ile ilgili kavramlar

Haritada Bulalım

Konuyla ilgili özellikleri haritada işaretleme

Dersi İzleyelim

Konuyla ilgili konu anlatım videoları

Dikkat!

Fasikülde karıştırılmaması gereken bilgiler